

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1

Administration of School Administrators Based on the Four Principles of Sangahavatthu under Rayong Primary Educational Service Area Office 1

ณัฐวิโรจน์ พิมพ่วงศ์สัตย์¹, กุลจิรา รักษนคร², สมศักดิ์ คงเที่ยง³ พรธิวา พรหมน้ำฉ่ำ⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

⁴อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 จากกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973) ได้แก่ ครู จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (t-test) และสถิติค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านอรรถจริยา อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบ เพศ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำหลัก: การบริหารงาน, ผู้บริหารสถานศึกษา, สังคหวัตถุ 4

Abstract

This research aimed to study and compare the opinions of teachers regarding the administration of school administrators based on the Four Principles of Social Harmony (Sanghahavattu 4) in schools under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The sample group was determined using Taro Yamane's (1973) model, consisting of 340 teachers. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with an Index of Content Validity (IOC) between 0.80-1.00 and a reliability coefficient of .92. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test, as well as content analysis.

The research findings revealed that

1. Teachers' opinions regarding the administration of school administrators based on the Four Principles of Social Harmony (Sanghahavattu 4) in schools under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 were generally at a high level, both overall and in individual aspects. When considering each aspect individually, the aspect with the highest average score was Samanattata (equality), followed by Atthacariya (beneficial conduct), also at a high level, and the aspect with the lowest average score was Piyavaca (kind speech), also at a high level.

2. Comparing different genders and educational levels, the level of school administrators' performance based on the Four Principles of Social Harmony (Sanghahavattu 4) in schools under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, both overall and in specific aspects, did not differ significantly, except for school size, which differed significantly at the .01 statistical significance level.

Keywords: Administration, School Administrators, Sanghahavattu 4

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดตัวชี้วัดในมาตรฐานด้านปัจจัยประการหนึ่งว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญ เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา และเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษابรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถนะและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 53 ซึ่งได้

กำหนดให้ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ได้นั้นต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการบริหารการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่องค์การวิชาชีพชั้นสูงกำหนด นั่นคือจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องบริหารงานแบบธรรมาธิปไตย คือการมีหลักธรรมและหลักการเหตุผลเป็นสำคัญ ทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดเอาความสำเร็จของงานส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ยินดีรับฟังคำแนะนำจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากต้องมีหลักในการทำงานโดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ธรรมเนียมและประเพณีที่ติงามถือปฏิบัติแล้ว ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน ตามบริบทของสังคม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะ.2561)

ด้วยสภาพปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดกว่า 114 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 111 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 43 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวม 2,227 คน พบปัญหาพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความบกพร่องเมื่อใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนสร้างบรรยากาศที่ไม่ไว้วางใจและขาดความสามัคคี ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวม การไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลความขัดแย้งภายในองค์กร และการลดทอนความศรัทธาต่อผู้บริหาร ทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2556) และจากงานวิจัยของสุดาพร ศรีพรมา (2565) กล่าวว่า ปัจจุบันนั้นคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมาก เมื่อใดก็ตามที่สภาพสังคมเกิดความสับสนวุ่นวาย ขาดความสงบสุข อันเนื่องมาจากความประพฤติหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกบางคน บางกลุ่มในสังคมก็จะมีวิเคราะห้วิจารณ์กล่าวโทษกันว่าเป็นเพราะคนไทยในปัจจุบันขาดคุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ.2544)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 4 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

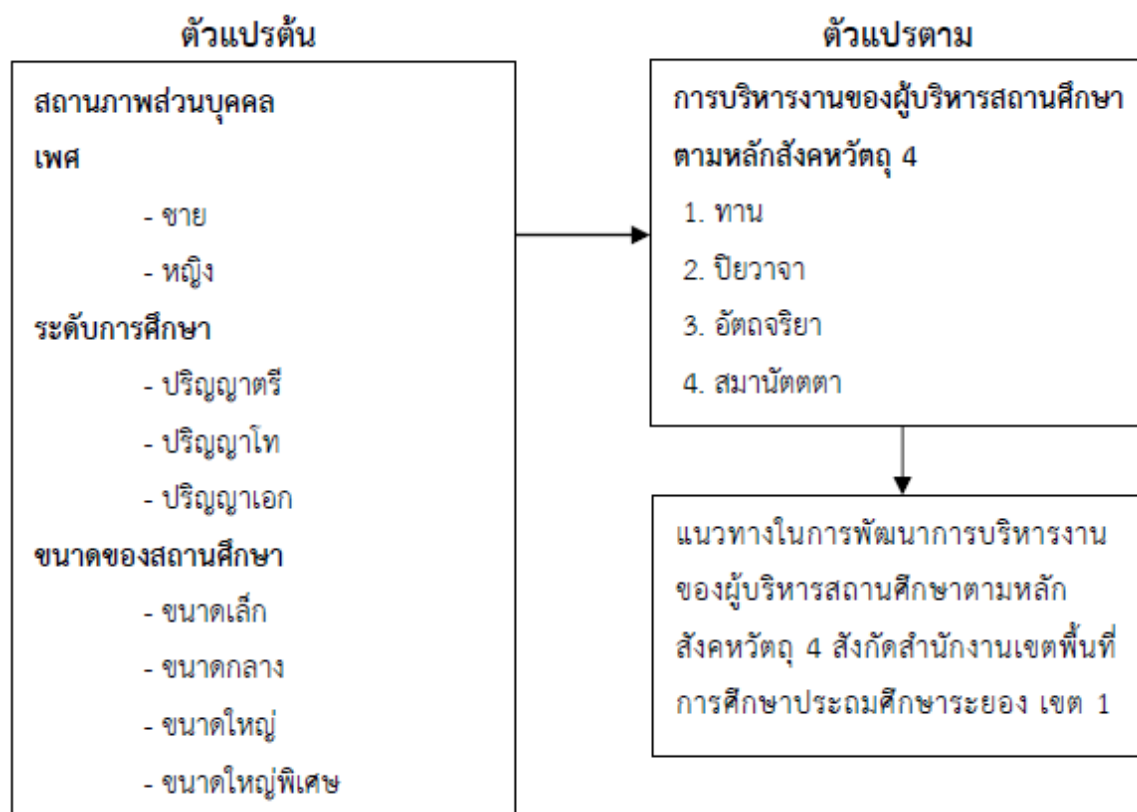
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประสิทธิผลงานด้วยหลักอัตถจริยา เสริมสร้างบทบาทผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ ที่มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของครูอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาโดยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาใช้ และเจาะลึกลงไปหลักสังคหวัตถุ 4 ที่นำมาใช้สำหรับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย เพื่อให้ได้แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาโดยออกแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา และออกแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อให้เป็นแนวทางในการวิจัยโดยกำหนดไว้ ตามแผนภาพที่ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,227 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 340 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) และสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ เทียบสัดส่วน และ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการศึกษากิจการบ้านของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 2 ฉบับได้แก่

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ, ระดับการศึกษา, ขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทาน 2) ปียวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล, ตำแหน่ง และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง, ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นคำถามเจาะลึกตามหลักสังคหวัตถุ 4

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอและให้มีการปรับแก้ข้อคำถามเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990: 202-204) ได้ค่า 0.92

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

แบบสัมภาษณ์

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่าแบบสัมภาษณ์สามารถนำไปใช้ได้ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอและให้มีการปรับแก้ข้อคำถามเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น
2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอนั้นของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
3. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่า 0.92
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระยอง เขต 1 จำนวน 340 คน และนำแบบสอบถามฉบับที่ได้ คำตอบครบถ้วนแล้ว ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์เพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมในการประมวลผลข้อมูลและสถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 ความตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ได้ค่า 0.92
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ค่าสถิติ t-test (t-Distribution) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในกรณี 2 กลุ่ม

3.2 ค่าสถิติ F-test (F-Distribution) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านทาน	4.35	0.643	มาก	3
2. ด้านปิยวาจา	4.21	0.627	มาก	4
3. ด้านอัถถจริยา	4.36	0.606	มาก	2
4. ด้านสมานัตตตา	4.36	0.563	มาก	1
รวม	4.32	0.530	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.530) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.563) รองลงมาคือ ด้านอัถถจริยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.606) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.627) ตามลำดับ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4	เพศ	\bar{X}	S.D	t	P-Value
1. ด้านทาน	ชาย	4.41	.592	.567	.430
	หญิง	4.34	.648		
2. ด้านปิยวาจา	ชาย	4.33	.710	1.177	.267
	หญิง	4.19	.618		
3. ด้านอัตถจริยา	ชาย	4.32	.581	-0.410	.913
	หญิง	4.36	.609		
4.ด้านสมานัตตตา	ชาย	4.51	.479	1.830**	.012
	หญิง	4.34	.569		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาศรีอยุธยา เขต 1 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4	เพศ	\bar{X}	S.D	t	P-Value
1. ด้านทาน	ชาย	4.38	.640	3.064	.288
	หญิง	3.98	.571		
2. ด้านปิยวาจา	ชาย	4.23	.635	2.219	.156
	หญิง	3.95	.468		
3. ด้านอัตถจริยา	ชาย	4.36	.608	-0.143	.412
	หญิง	4.38	.591		
4.ด้านสมานัตตตา	ชาย	4.37	.571	2.711**	.007
	หญิง	4.15	.394		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านทานด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านทาน					
ระหว่างกลุ่ม	8.146	3	2.715	6.922	0.000**
ภายในกลุ่ม	131.803	336	0.392		
รวม	139.950	339			
2. ด้านปิยวาจา					
ระหว่างกลุ่ม	13.681	3	4.560	12.796	0.000**
ภายในกลุ่ม	119.742	336	0.356		
รวม	133.423	339			
3. ด้านอัตถจริยา					
ระหว่างกลุ่ม	5.063	3	1.688	4.755	0.003**
ภายในกลุ่ม	119.249	336	0.355		
รวม	124.312	339			
4. ด้านสมานัตตตา					
ระหว่างกลุ่ม	1.436	3	0.479	1.519	0.209
ภายในกลุ่ม	105.863	336	0.315		
รวม	107.298	339			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านสมานัตตตา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านทาน ด้านปิยวาจา และด้านอัตถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านอรรถจริยา อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 ด้านสมานัตตตา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านทาน ด้านปิยวาจา และด้านอรรถจริยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 การบริหารทรัพยากรและการเกื้อกูลทางวิชาชีพ โดยการสร้างระบบจัดสรรงบประมาณและสวัสดิการที่โปร่งใสเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมการสอน พร้อมส่งเสริมกระบวนการ PLC ให้บุคลากรร่วมสละแรงกายสติปัญญาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 การเสริมสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเชิงบวก โดยการใช้พุทธบาทศิลป์ในการสื่อสารองค์กรเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เน้นการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์และการจูงใจมากกว่าใช้อำนาจสั่งการ เพื่อลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน

3.3 การธำรงความยุติธรรมและภาวะผู้นำที่เสมอภาค ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความคงเส้นคงวาและยึดมั่นในหลักสังคหวัตถุ 4 ปราศจากอคติในการบริหาร พร้อมวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าถึงและร่วมเผชิญปัญหาภัยกับบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียม

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยง เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า

ด้านสมานัตตตา และอัตถจริยา สะท้อนถึงภาวะผู้นำที่เน้นความเสมอต้นเสมอปลายและมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ส่วนด้านปิยวาจา แม้อยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งให้เห็นว่าควรส่งเสริมทักษะการสื่อสารเชิงบวกเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานท่ามกลางความกดดันของนโยบายเร่งด่วนให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องผลวิจัยของพระครูวินัยธรพนพัฒน์ (พลาวัน) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องผลวิจัยของปรียาภรณ์ พรหมบางฉนวน (2563) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องผลวิจัยของปณิตตา แพงदान (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องผลวิจัยของธัญลักษณ์ ท่วนชะเอม (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอ ไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องแนวคิดของ สุภักดิ์ ยมพท (2558: 14) ได้กล่าวว่า ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปด้านของขอบข่ายการบริหารนั้น สอดคล้องแนวคิดของเพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ผู้บริหารทางการศึกษาใช้ในกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญาควบคู่กันไป ส่งผลทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมและมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ สอดคล้องแนวคิดของ พระครูประภัสร์ธรรมาภิกษ (จันเขียด) (2561: 50) ได้ให้ความหมายว่า ทาน หมายถึง การให้ เสียสละ เอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งใดของตน เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจ แนะนำส่งเสริมให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านงานบริหารงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องแนวคิดของ พระสุนทร ธรรมโร (บุญคง) (2560: 30) ได้ให้ความหมายว่า ปิยวาจา คือ การเจรจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพและคำที่มีประโยชน์ พุดถ้อยคำที่

เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พุดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูด จูงใจให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานยิ่ง สอดคล้องแนวคิดของรัชสมัย เจริญนนท์ (2564) ได้ให้ความหมายว่า อัตถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรค์ อุดมการณ์ การสงเคราะห์ทุกชนิด การปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การมีน้ำใจ ไม่วางเฉย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ให้ความเสมอภาค ควรตระหนักและประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน หน้าที่ที่รับผิดชอบต่อสังคม ควรพิจารณาญาณในการทำงานช่างสังเกต และเข้าใจพฤติกรรมของบุคลากร ในองค์กร สอดคล้องแนวคิดของพระบุญทัน ปญญาทีโป (2564) ได้ให้ความหมายว่า สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอประพฤติเสมอดันเสมอปลาย ผู้ทำงานร่วมกันทุกคนจะต้องไม่ถือตัว มีความเสมอภาค วางตนเสมอดันเสมอปลาย ทำตนให้เป็นที่น่ารัก น่าเคารพ นับถือ และนำให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 พบว่ามีประเด็นสำคัญรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านทาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลวิจัยปัทมา แพงदान (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พระครูประภัสร์ธรรมาภิรักษ์ (จันเจียด) (2561: 50) ได้ให้ความหมายว่า ทาน หมายถึง การให้ เสียสละ เอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งใดของตน เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ รวมถึง การให้ความรู้ความเข้าใจ แนะนำส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านงานบริหารงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ด้านปิยวาจา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ใช้วาจาสื่อสารพูดคุยนอกรอบเพราะ สอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญลักษณ์ ต่วนชะเอม (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร พบว่า ครูและบุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของรัชสมัย เจริญนนท์ (2564) ได้ให้ความหมายว่า หลักปิยวาจา คือ ใช้วาจาประสานไมตรี พุดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พุดด้วยความจริงใจ ไม่พุดหยาบคาย ไม่ก้าวร้าว พุดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำพุดหรือถ้อยคำที่สุภาพ

ต่อเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีเรื่องที่ไม่เข้าใจกันเกิดความผิดพลาดในการทำงานต้องใช้เหตุผลอธิบาย ไม่ใช่ใช้อารมณ์ โดยยึดถือหลัก 4 อย่าง คือ 1) เว้นจากการพูดเท็จ 2) เว้นจากการพูดส่อเสียด 3) เว้นจากการพูดคำหยาบ และ 4) เว้นจากการพูดเพื่อเจ้า

1.3 ด้านอัตถจริยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีการเสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ตลอดจนด้านความรู้ และคำแนะนำ สอดคล้องกับผลวิจัยของพระครูวินัยธรพนพัฒน์ (พลาวัน) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2558) ได้ให้ความหมายว่า อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

1.4 ด้านสมานัตตตา พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีจิตใจที่หนักแน่น มั่นคงทางอารมณ์ในการตัดสินใจ สอดคล้องกับผลวิจัยของพระครูวินัยธรพนพัฒน์ (พลาวัน) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของพระครูประภัสร์ธรรมาภิกข์ (จันเจียด) (2561: 59) ได้ให้ความหมายว่า สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้มีตนสม่าเสมอ ไม่ถือตัวประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัวหรือทำตัวเย่อหยิ่งกับญาติพี่น้องหรือมิตรสหายเดิม ที่เคยคบค้าหรือปฏิบัติต่อกัน เคยเคารพนับถือกันมาอย่างไร ก็ทำอยู่อย่างนั้นเป็นผู้มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ มีความขยันหมั่นเพียรอย่างสม่าเสมอ ให้ความเสมอภาคกับทุกคนเท่าเทียมกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านงานบริหารงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาเขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

2.1 เพศแตกต่างกัน เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องงานวิจัยของพระครูวินัยธรพนพัฒน์ (พลาวัน) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงาน

ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสมานัตตตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องงานวิจัยของ ปณิตตา แพงदान (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านสมานัตตตา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านทาน ด้านปิยวาจา และด้านอัตถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องงานวิจัยของปรียาภรณ์ พรหมบางญวน (2563) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน ผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของการแบ่งปัน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของใช้วาจาสื่อสารพูดคุยอย่างไพเราะ รวมไปถึงการปลุกฝังให้ครู บุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียน ใช้วาจาสื่อสารพูดคุยอย่างไพเราะจริงใจ

1.3 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของการเสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ตลอดจนด้านความรู้และคำแนะนำ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานบริหารบุคคล โดยนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในฝ่ายบริหารงานบุคคล

2.2 ควรศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักสมานัตตตา เจาะลึกเรื่องความเท่าเทียมและการมีส่วนร่วม

2.3 ควรศึกษาเรื่องบทบาทของสังคหวัตถุ 4 ในการลดความขัดแย้งระหว่างบุคลากรต่างวัยในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทรา อิ่มในบุญ. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชญานิษฐ์ รักแจ้ง. (2554). การให้บริการของสำนักงานประกันสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามทัศนะของผู้ประกันตนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูประภัสร์ธรรมาภิรักษ์ (จันเจียด). (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น). (2556). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในอำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบุญทัน ปญญาทีโป (2564). องค์ประกอบของสังคหวัตถุ 4. วารสารธรรมเพื่อชีวิต.
- พระพรหมคุณภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุนทร ธมมธโร (บุญคง). (2560). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- รัชณีย์ เจริญนนท์. (2564). หลักธรรมสังคหวัตถุ 4: หัวใจของงานบริหารทั่วไป. *วารสารบริหารและการพัฒนาองค์กร*.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2562). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุดาพร ศรีพรมมา. (2565). *พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.
- Campbell, Roald F., John E. Corbally and Raphael O. Nystrand. (1983). *Introduction to Educational Administration*. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.